

3. The Art of Propaganda: 7 Common Tactics to Influence Behavior. *Dosh Dosh*. Retrieved October 11, 2017, from www.doshdosh.com [in English].

Олійник Анатолій Юхимович,

професор кафедри приватного та публічного права

Інституту права та сучасних технологій

Київський національний університет

технологій та дизайну (м. Київ)

Поляруш-Сафроненко Світлана Олександрівна,

доцентка кафедри конституційного права та

теоретико-правових дисциплін, к.ю.н., доцентка

Білоцерківський національний аграрний університет (м. Біла Церква,

Київської обл.)

ДОБРОВІЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Чинне законодавство визначає місцеве самоврядування в Україні як гарантоване державою право та реальну здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. В Україні правовий статус місцевого самоврядування визначається: 1) Конституцією України; 2) законами України : а) Про місцеве самоврядування в Україні від 21 травня 1997 р.; б) Про місцеві державні адміністрації від 9 квітня 1999 р.; в) Про органи самоорганізації населення від 11 липня 2001 р.; г) Про асоціації органів місцевого самоврядування від 16 квітня 2009 р.; д) Про об'єднанні територіальні громади від 5 лютого 2015 р. та іншими нормативно-

правовими актами, які не суперечать положенням Конституції і законів України [1, с. 382-383]. Відповідно Конституції України місцеве самоврядування закріплюється як: а) складова основа конституційного ладу і один з важливих принципів організації та функціонування публічної влади в державі та є необхідною ланкою демократичного суспільства; б) форма народовладдя, яке передбачає згідно зі ст. 5 Конституції України здійснення народом влади безпосередньо і через органи місцевого самоврядування; в) право територіальної громади (об'єднаної територіальної громади) самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах закріплених в Конституції і законах України [2].

Метою даного дослідження є характеристика добровільно об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та їх місця в системі місцевого самоврядування. Відповідно до діючого законодавства система місцевого самоврядування в Україні включає: 1) територіальну громаду; б) сільську, селищну, міську раду; в) сільського, селищного, міського голову; г) виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; ґ) районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; д) органи місцевої самоорганізації населення [3]. Під територіальною громадою законодавство розуміє жителів, які об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр [2]. Конституція України та Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" виділяють такі види територіальних громад: а) територіальна громада села; б) територіальна громада селища; в) територіальна громада міста; г) територіальна громада кількох поселень, що добровільно об'єдналися у єдину громаду з єдиним адміністративним центром; ґ) територіальна громада району у місті тощо. Однак, в юридичній науці існують різні точки зору авторів щодо об'єднаних територіальних громад. Так, В. І. Борденюк та В. О. Гергелійник у Головному науково-експертному

управлінні розглянули Проект закону України від 13.06.2014 р. N 4070а «Про добровільне об'єднання територіальних громад» прийшли до висновку, що зазначені у ч. 2 ст. 94 Регламенту Верховної Ради України наявні у положеннях проекту приписи суперечать Конституції України. На їх думку, це є підставою для його повернення без включення до порядку денного та розгляду на пленарному засіданні [2]. Болдирев С. В., Чубарь С. С. в науковій праці «Об'єднання територіальних громад в механізмі децентралізації влади» вважають, що добровільні об'єднання територіальних громад діють на підставі статуту або за рішенням місцевих референдумів об'єднуються з іншими громадами з метою здійснення самоврядування в межах законів держави. Вони наділені конкретною правосуб'єктністю, а саме правом: а) формувати відповідні органи шляхом проведення виборів, загальних зборів громадян за місцем проживання; б) проводити місцеві референдуми, місцеві ініціативи, громадські слухання, індивідуальні та колективні звернення, громадські експертизи та обговорення, інші незаборонені конституцією форми місцевої демократії ; в) управляти місцевими бюджетами, рухомим і нерухомим майном комунальної власності; г) укладати міжнародні угоди.

Вони роблять висновки, що запуснені процеси реформування організації публічної влади в аспекті децентралізації та створення спроможних територіальних громад є серйозним та потужним криголамом старої, корупційної, недосконалої державницької системи і сприяють створенню та розвитку якісної синергії нових демократичних політичних сил, глобальних системних реформ, стимулювання економіки й побудови демократичної та правової держави. Незважаючи на позитивність даних новацій, необхідно усвідомлювати, що такі процеси є складними, диференційованими, багаторівневими та масштабними, під час реалізації яких можливі суттєві перепони та завади, тому необхідно ретельно досліджувати та вдосконалювати існуючий стан, оскільки такі зміни стосуються безпосередньо всіх сфер суспільного життя [4, с. 82].

Отже, Болдиревим С. В., Чубарем С. С підкреслюється роль об'єднаних територіальних громад, як структур механізму децентралізації публічної влади на місцях та їх роль в системі місцевого самоврядування.

Також, Болдирев С. В. і Лінник М. П., дослідивши проблему недоліків правового регулювання статусу та організації роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування в контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури, приходять до висновку, що чинна юридична база України, яка регулює воєнну та післявоєнну відбудову держави, містить певні недоліки та потребує комплексного оновлення. Вони роблять висновки та дають рекомендації. 1. Критикують юридичну базу і формулюють власні пропозиції щодо подолання недоліків національної юридичної бази, що регулює статус та організацію роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування в контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури та рекомендують її удосконалення з урахуванням європейської нормативно-правової бази та відповідно до планів інтеграції України в юридичний простір Європейського Союзу. 2. Констатують той факт, що єдиним способом подолання правового регулювання статусу та організації роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування в контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури є створення «Плану реконструкції пошкодженої інфраструктури на період дії воєнного стану і у відбудовний період» та подальше його юридичне закріплення в законодавстві [5, с. 53].

Отже, Болдирев С. В. і Лінник М. П. акцентують увагу на удосконаленні чинної юридичної бази, що регулює організації роботи елементів системи місцевого самоврядування і ролі територіальних громад і удосконалення фінансування їх діяльності.

Підводячи підсумок слід зробити висновки і запропонувати рекомендації. 1. Вдосконалення законодавчої бази ОТГ в системі місцевого самоврядування потребує : а) уточненні та розширенні повноважень ОТГ; б) удосконалення їх незалежності від центральних владних структур та

взаємодію між ними; в) контроль за діяльністю місцевих органів та участі громадськості у прийнятті місцевих рішень. 2. З метою удосконалення системи фінансування ОТГ необхідно: а) створити стабільну та прозору систему фінансування місцевого самоврядування; б) розширити доходну бази місцевих бюджетів та встановити прозорий механізм розподілу фінансів; в) забезпечити фінансовий контроль та аудиту, розвиток місцевих економічних та інвестиційних можливостей для збільшення доходів місцевих бюджетів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Олійник А.Ю. Конституційне право України та зарубіжних країн: підручник / А.Ю. Олійник, М.І. Кагадій ; за заг. ред. проф. А.Ю. Олійника. Київ : КНУТД; Дніпро: ДДУВС, 2018. 436 с.
2. Правові засади місцевого самоврядування. URL: <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/> (дата звернення 20.09.2024).
3. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170.* Поточна редакція від 21.09.2024.
4. Болдирев С. В., Чубарь С. С. Об'єднання територіальних громад в механізмі децентралізації влади. Збірник наукових праць "Державне будівництво та місцеве самоврядування" 2019. Випуск. 37. С. 69-86. <https://dbms.institute/wp-content/uploads/37.pdf> (дата звернення 28.09.2024)
5. Болдирев С. В., Лінник М. П. Способи подолання недоліків правового регулювання статусу та організації роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування в контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки» 2022. № 5 (51). С. 49-55.